

www.stredcechcso.cz

METODIKA MAPOVÁNÍ KALOUSŮ UŠATÝCH NA HNÍZDIŠTÍCH V PRAZE

Kalous ušatý (*Asio otus*) je středně velká sova, která je v České republice poměrně běžná. Tento přizpůsobivý pták obývá rozmanité prostředí lesů, parků, zahrad a zemědělských oblastí, přičemž jeho výskyt je vždy vázán na přítomnost stromů. Často vyhledává blízkost lidských obydlí, a to jak během hnízdního období, tak ve větším počtu také v zimě.

Mapování hnízdního výskytu kalousů ušatých v Praze navazuje na probíhající mapování zimních shromaždišť (denišť) kalousů v Praze a ve středních Čechách, které bylo zahájeno v roce 2024. Data o hnízdění pražské populace kalouse ušatého tak doplní informace o jeho zimním výskytu a přispějí ke kompletnímu poznání rozšíření a chování této krásné sovy na území Prahy.

Cíle mapování

Cílem hnízdního mapování kalousů ušatých je zdokumentovat vhodné a preferované hnízdní lokality na území Prahy a identifikovat jejich požadavky na hnízdění v prostředí našeho hlavního města. Systematické sledování obsazených hnízdních lokalit může v dlouhodobém výhledu přinést zajímavá data o změnách hnízdní populace v čase. Monitoring hnízdní populace pražských kalousů může rovněž sloužit jako základ pro její detailní sledování včetně úspěšnosti hnízdění, potravních nároků, a obecně chování kalouse v městském prostředí. Získané informace bude možné také využít při cílené ochraně lokalit na území Prahy.

Jak kalousi hnízdí?

Kalous ušatý začíná hnízdit jako většina jiných sov již na konci zimy a počátku jara. V únoru a v březnu kalousi tokají, samci se ozývají houkáním – krátkým a tlumeným „húúú“ v krátkých intervalech a provádějí zásnubní lety, při nichž tleskají křídly pod tělem. Houkání samce si můžete poslechnout například [zde](#), duet samce se samicí [zde](#) nebo další interakce včetně tleskání křídel [zde](#)

(další nahrávky najdete v databázi xenocanto). Kalousi si nestaví vlastní hnízda, ale využívají ke hnízdění hnízda jiných druhů ptáků. V Praze to je hlavně straka, ale také sojka, havran nebo krahujec. Sovy se nebojí využít ani hnízda veverek. Někdy může blízko sebe hnízdit i několik párů. Kalousi se často vrací na stejnou hnízdní lokalitu opakovaně, někdy i do stejného hnízda (Hnízdil M., 2000).

Koncem března a v dubnu začíná samice postupně snášet 4 až 6 bílých vajec, na kterých sedí sama asi 28 dní. Mláďata se líhnou postupně a rodiče je na hnízdě krmí 25 až 30 dní. Po opuštění hnízda se mladí kalousi zdržují ještě několik dní v jeho blízkém okolí a intenzivně a hlasitě žadoní o potravu již od časných večerních hodin. Poslechnout si jej můžete např [zde](#) nebo [zde](#). Plně vzletná jsou mláďata ve věku pěti týdnů.

Kde hnízdiště kalousů v Praze hledat?

Kalous ušatý je velmi přizpůsobivý a nemá vyhraněné nároky na hnízdní prostředí. Zásadní je dostupnost vhodných hnízd jiných ptačích druhů, v Praze zejména straky obecné (Hnízdil M., 2000). Výška hnízda nad zemí rovněž nehraje zásadní roli – obvykle jsou obsazena hnízda vysoko 5-10 metrů, ale kalous může hnízdit i níže, a zcela výjimečně také na zemi (Zvářal K., 2006). Rovněž obsazuje vhodné hnízdní podložky nebo polobudky (Bílek E., Hájek B., 1976). Vhodnou hnízdní lokalitou jsou parky, lesoparky, hřbitovy, extenzivní sady, stromořadí, školní nebo soukromé zahrady, ale také vzrostlá zeleň v sídlišťích a v jiné souvislé zástavbě, včetně solitérních stromů. Velmi často se v okolí obsazeného hnízda vyskytují jehličnany jako jsou tisy, borovice, smrky nebo tůje, které poskytují samci v době hnízdění výborné maskování a ochranu.

Kalousi rovněž často hnízdí v blízkém okolí svých denišť – shromaždišť v zimním období. Je tak možné hnízdní mapování začít právě na lokalitách s prokázanými zimními shromaždišti kalousů ([viz například výsledky a mapa ze sezóny 2024/25](#)) (výsledky ze sezóny 2025/26 budou teprve vyhodnoceny). Kalousí pár je často zvolenému hnízdišti věrný. Lze se tedy inspirovat lokalitami, kde byl kalous ušatý hlášen v hnízdní době v Praze v databázi [AVIE](#), [e-BIRD](#) v posledních letech (viz příloha č. 1).

Jak hnízda kalouse najít?

Pokud máte v okolí svého bydliště nebo v místech procházek vhodnou lokalitu s prázdnými hnízdy strak, havranů, veverek apod., můžete se pokusit prokázat hnízdní přítomnost kalousů několika způsoby.

1. Náslech houkání a vizuální přítomnost kalousů v době toku

V době intenzivního jarního toku kalousů (**15. února až konec března**) navštěvujeme předpokládanou hnízdní lokalitu **nejlépe těsně po setmění** (než se kalousi rozletí z denišť) a snažíme se zaslechnout tlumené a vždy po několika vteřinách opakované houkání (viz výše) kalousího samce. Někdy můžeme samce vidět prolétnout a zaslechnout i tlesknutí křídel pod tělem.

Houkání není příliš hlasité, takže v místech s intenzivním dopravním nebo jiným hlasitým ruchem velkoměsta snadno zanikne. Náslech není vhodné provádět za silnějšího větru nebo při dešti či sněžení, naopak nízká teplota není na závadu. Pro sjednocení metodiky doporučujeme **v měsíci**

únoru a během března navštívit sledovanou lokalitu **alespoň dvakrát po setmění po dobu nejméně 30 minut** (v závislosti na její velikosti i déle) **s rozstupem alespoň pěti dnů**. Velmi pomalu procházíme s častými zastávkami a snažíme se zaslechnout typické kalousí houkání. **Pokud kalouse zaslechneme nebo uvidíme, zaznamenáme konkrétní místo přímo do mobilní aplikace Avif** (příp. jako bod do digitální mapy, např. mapy.com, viz sekce způsobu záznamu dat níže).

Po skončení vycházky doplníme do poznámky **hnízdění kalouse** a jako metodu **náslech houkání** s detailem, zda jsme slyšeli (jen) náslech houkání, nebo šlo (také) o vizuální pozorování samce popř. samice.

Do AVIF je vždy cenné zaznamenat také vycházky s negativním výsledkem. Na druhou stranu, kalousí samci často již v předjaří houkají na svých zimních shromaždištích a nemusí tam následně zahnízdit; houkání kalouse tedy nemusí nutně vždy znamenat hnízdění v dané lokalitě. Přesto prosíme každé houkání zaznamenat.

2. Přímé vyhledávání pobytových stop na hnízdním deništi a hnízd se sedící samicí

Návazně na zjištění houkajícího samce, nebo i nezávisle na výsledku náslechu houkání, můžeme zkusit v době počátku hnízdění prokázat na lokalitě přítomnost kalousů nebo dokonce vyhledat hnízdní strom se samicí sedící na vejcích. V druhé **polovině března a v dubnu navštěvujeme v denní době lokalitu a snažíme se nalézt pobytové stopy hnízdících kalousů nebo denišť samce odpočívajícího v okolí hnízda**.

Před plným olistěním **je třeba se zaměřit hlavně na jehličnany, pod nimiž hledáme čerstvé vývržky** (šedé válečky s nestrávenými zbytky potravy vyvrhované sovami) (obr. 1 a 2) a na větvích, kmenech, a na zemi bílé stříkance (trusu) (obr. 3, 4, 5). Pokud je najdeme, snažíme se zahlédnout na takovém stromě sedícího samce kalouse (obr. 6). V blízkosti vhodných prázdných hnízd strak, sojek, veverek apod. lze nalézt na větvích uchycená jemná soví pířka jako stopy páření kalousů.

Obr. 1 a 2: Pobytové stopy po kalousovi ušatém. Vývržky (peletky) kalouse ušatého – nestravitelné zbytky kořisti. (Fotografie vlevo: Alena Jechumtál Skálová, fotografie vpravo: Kateřina Rohová)

Obr. 3, 4 a 5: Ukázky stromů s bílými stříkanci na stromech a okolí od kalouse ušatého. (Fotografie vlevo: Alena Jechumtál Skálová, fotografie uprostřed: Kateřina Rohová, fotografie vpravo: Michal Hnízdil)

Obr. 6 a 7: Samec kalouse ušatého v blízkosti obsazeného hnízda a sedící samice kalouse ušatého na hnízdě straky (Fotografie vpravo a vlevo: Michal Hnízdil)

Zejména pokud v hnízdní době objevíme samce, je dobré s pomocí dalekohledu prohlédnout pozorně okraje viditelných vhodných hnízd na neolistěných stromech v okolí, zda nezahlédneme okraj hlavy sedící samice s typickými péřovými „oušky“ (obr. 7). **Pokud objevíme vhodné hnízdo, do něhož není vidět, nikdy do hnízdního stromu nekopeme nebo netlučeme ve snaze vyplašit samici!** Jednak tím

významně zvyšujeme riziko vyplenění hnízda predátorem, jednak tímto způsobem samici vůbec nemusíme z hnízda vyplašit, protože zejména na konci inkubace sedí na vejcích velmi pevně.

Ideální je takto projít celou lokalitu a zkontrolovat všechna místa příhodná jako denišť samce a přítomnost samice na viditelných vhodných hnízdech. Pouze pokud objevíme samce nebo dokonce kalousem obsazené hnízdo – sedící samici, poznamenejme si konkrétní místo jako bod do mapy (kategorie a počet „1 hnízdo“).

Do poznámky k vycházce uvedeme **hnízdění kalouse** a jako metodu mapování **nález hnízdiště** s detailem, zda šlo o pozorování samce na hnízdním deništi nebo (také) o zjištění samice sedící na hnízdě. Jako nález hnízdiště však neklasifikujeme situaci, kdy objevíme pouze pobytové stopy kalousů (vývržky, trus, pírka..), aniž bychom objevili samce nebo sedící samici, anebo předtím na lokalitě zaslechli houkání kalouse. V takovém případě označíme bodem v mapě nález pobytových stop, vysvětlíme do poznámky a jako poznámku k vycházce uvedeme **hnízdění kalouse**.

Do AVIF je vždy cenné zaznamenat také vycházky se zcela negativním výsledkem. V těchto případech do poznámky k vycházce též uvedeme **hnízdění kalouse**..

3. Náslech pískání žadonicích mláďat těsně před a po opuštění hnízda

Náslech pískání již vzrostlých mladých kalousů v době opuštění hnízda je dobrým důkazem hnízdění kalouse na lokalitě nebo v jejím blízkém okolí. Jde o velmi hlasité a v těsné blízkosti obydlených míst až obtěžující pískání (viz výše), které se často začne ozývat ještě za světla a pokračuje i celou noc. **Vhodnou dobou pro tento způsob zjišťování hnízdní přítomnosti kalousů na vytipované lokalitě je polovina května až polovina června, někdy i později.** Pískání mladých kalousů je opravdu hlasité, proto lze pro zjišťování hnízdění kalousů zejména doporučit tuto metodu.

V tuto dobu je tedy **potřebné večer nejlépe těsně po setmění procházet lokalitou – nejlépe alespoň 30 minut** (v závislosti na její velikosti i déle) - a snažit se toto typické pískání zaslechnout. Pokud se tak stane, poznamenejme si konkrétní místo jako bod do mapy. V denní době se následně pokusíme zrakem hnízdo s dospělými mláďaty dohledat, případně zkusit vyhledat mláďata sedící v okolí opuštěného hnízda. Mladí kalousi mohou být dobře viditelní, neboť v jejich opeření v té době

stále převládá bílá barva a obvykle postávají na hnízdě nebo na větvích v těsném okolí hnízda (obr. 8 a 9).

Obr. 8 a 9: Mláďata kalouse ušatého v blízkosti hnízda. (Fotografie vpravo a vlevo: Kateřina Rohová)

Do záznamu v AVIF pak do poznámky k vycházce uvedeme **hnízdění kalouse** a jako metodu mapování uvedeme **pískání mláďat** a jako bod označíme místo, odkud se mladí kalousi ozývali, nebo – pokud se zadařilo – přímo umístění dohledaného hnízda s mláďaty. Pokud jsme provedli dvě vycházky (při setmění a následně dohledání za světla), do AVIFu odešleme každou zvlášť. Do AVIF je vždy cenné zaznamenat také vycházky s negativním výsledkem.

Jak se do mapování zapojit a jak nám předat data

Pro zahájení mapování si jednoduše stačí vybrat vhodnou lokalitu/lokality a začít mapovat některou nebo všemi třemi metodami popsanými výše. Shrnutí vhodných termínů pro jednotlivé metody:

- náslech houkání: od 15. února do konce března
- nález hnízdiště: od 15. března do konce dubna
- pískání mláďat: od 15. května do 16. června, někdy i později

Pro záznam svého mapování **používejte prosím přímo v terénu mobilní aplikaci AVIF** (mobilní verze faunistické databáze ČSO), **modul TRANS**. Než vyrazíme do terénu (resp. dokud máme kvalitní internet), je potřeba stáhnout si přímo v modulu TRANS mapy příslušné lokality. Poté již není během mapování internet potřeba (znovu bude třeba až na odeslání dat). Na místě mapování zahájíme ověřením, že máme zapnutou GPS, spuštěním Avifu -> modul TRANS a stiskem tlačítka Začít. Tím se automaticky uloží čas začátku našeho mapování. Jakmile s mapováním na lokalitě skončíme, klikneme na Ukončit (uloží se čas konce vycházky) a dovyplníme detaily. Pokud nemáte s modulem TRANS zkušenosti, doporučujeme pročíst předem Přílohu 2, případně si vyzkoušet v terénu při běžné vycházce.

Pokud by pro někoho bylo použití mobilní aplikace překážkou v účasti, lze si zaznamenat data v terénu i jinak (např. kombinací tužky a papíru + přesného bodu v mapě např. s využitím [mapy.com](https://www.mapy.com)) a poté doma přepsat do počítače (<https://avif.birds.cz/>). Nicméně prosíme - pokud je to jen trochu možné, využijte mobilní aplikaci v modulu TRANS.

Výsledky jednotlivých návštěv vybraných lokalit (**i s negativním výsledkem!**) by měly obsahovat následující údaje:

- datum
- čas pozorování od - do (alespoň 30 minut)
- lokalita (bodem v mapě)
- poznámka k vycházce:
 - “hnízdění kalouse” - díky tomu pozorování v databázi najdeme, až budeme zpracovávat výsledky

- a dále jakou metodou jste prováděli mapování, tedy
 - „náslech houkání“ - s detailem, zda šlo jen o náslech houkání, nebo (také) o vizuální pozorování samce popř. samice;
 - „nález hnízdiště“ - s detailem, zda šlo o pozorování samce na hnízdním deništi nebo (také) o zjištění samice sedící na hnízdě, nebo
 - „pískání mláďat“ – s detailem, zda šlo o místo, odkud se mladí kalousi ozývali, nebo – pokud se zadařilo – přímo umístění dohledaného hnízda s mláďaty
- počet kalousů na lokalitě (včetně 0 pro negativní pozorování), pokud jste kalouse pouze slyšeli, ale nejste si jisti počtem – např. pískání mláďat – můžete vložit přibližný počet.
- nepovinné, ale doporučené: vyplněné pole aktivita - dle charakteru pozorování:
 - A1 v hnízdní době ve vhodném prostředí: pozorování (vizuální i akustické) kalouse v době březen – červen v prostředí umožňujícím hnízdění (nabídka vhodných hnízd)
 - A2 zpěv: houkání samce v době ½ února – červen
 - B3 pár v hnízdní době ve vhodném prostředí: pozorování (vizuální nebo akustické) samce i samice současně¹ v době ½ února – červen
 - B4 stálý okrsek: pozorování (vizuální i akustické) kalouse v době březen – červen v intervalu alespoň jeden týden
 - B5 tok nebo páření: pozorování páření kalousů, tleskání křídly pod tělem v letu
 - C12 čerstvě vyvedená mláďata: pozorování (vizuální i akustické) mladých kalousů, kteří ještě nejsou vzletní, mimo hnízdo
 - C13 sedí na hnízdě: pozorování kalouse sedícího na hnízdě v době ½ února – červen
 - C16 hnízdo s mláďaty: pozorování (vizuální i akustické) mladých kalousů, kteří ještě nejsou vzletní, na hnízdě.
 - stopa: našli jsme pouze pobytové stopy (trus, vývržky, peří)

Volitelně je možné do poznámky k pozorování přidat jakékoliv další informace - např. druh hnízdního stromu, původ použitého hnízda, chování kalousů, přidat fotografie, apod.

Podrobný návod, jak své pozorování zapsat v mobilní aplikaci Avif/modul TRANS, případně zadat do Avifu v počítači je popsán v příloze 2.

Budeme rádi za průběžné záznamy po každé návštěvě vybrané lokality s cíleným zjišťováním hnízdní přítomnosti kalouse. Nicméně určitě všechny své záznamy prosím odešlete nejpozději **do konce srpna**.

Kontakt

V případě dotazů se neváhejte ozvat na kalous@stredcehcso.cz. Vždy odpoví jedna z nás, Carolin Pokorná Helmbold nebo Kateřina Rohová.

¹ Odlišit samce od samice kalouse ušatého je na dálku obtížné; v podobné situaci je zásadní posoudit dle chování a celkového počtu kalousů na lokalitě, zda jde o pár nebo o zimující společenství sov.

Zdroje

- Anonym: Mapování hnízdění vybraných ptačích druhů na území velké Prahy. Metodické pokyny. Nepublikováno, vydáno u příležitosti mapování hnízdění ptáků v Praze. 1993.
- Armstrong H. W. (1958): Nesting and food habitats of the Long-eared owl in Michigan. Publications of the museum Michigan state university, Biological series, vol 1 numb. 2: 61 -96.
- Balát F. (1963): Metody terénních ornitologických výzkumů, Brno, ČSAV.
- Bijlsma, R. (1977). Worthwhile information on reproduction in the Long-eared Owl (*Asio otus* L.). Levende Natuur 80:163-170.
- Bílek E., Hájek B. (1976): Hnízdění adaptabilita populace *Asio otus* a její využití pro obsazování umělých hnízd. Sborník Falconiana, ÚEFE SAV, Nitra.
- Cramp, S. (1985). The Birds of the Western Palearctic. Volume 4: Terns to Woodpeckers. Oxford University Press, Oxford, UK.
- Dries Van de Loock, XC810608 [[online](#)]. xeno-canto.org
- Dominique Guillerme, XC793182 [[online](#)]. xeno-canto.org
- Fuchs R. a kol. (2002). Atlas hnízdního rozšíření ptáků Prahy: 1985 – 1989 (aktualizace 2000 – 2002). ČSO. z.s., Consult Praha.
- Lars Edenius, XC986925 [[online](#)]. xeno-canto.org
- Lars Edenius, XC986417 [[online](#)]. xeno-canto.org
- Hnízdil M. (1996). Poznámka k hnízdní biologii kalouse ušatého (*Asio otus* L.). Sborník abstrakt z konference Dravci a sovy 1996, Mikulov na Moravě, str. 6.
- Hnízdil M. (2000): Sledování hnízdění kalouse ušatého (*Asio otus*) v Praze – zajímavosti. Sborník abstrakt z konference Dravci a sovy 2000, Mikulov na Moravě, 24. – 26. XI. 2000.
- *Long-eared Owl* [[online](#)]. The Cornell Lab of Ornithology.
- Mikkola, M. (1983). The Owls of Europe. Buteo Books, Vermillion, SD, USA.
- Ulf Elman, XC918561 [[online](#)]. xeno-canto.org
- Pavlík P. (1963): K biologii kalouse ušatého ušatého. Živa, r.11: 208-210.
- Řezníček J. (1981): Ekologie a migrace kalouse ušatého *Asio otus* (L.). Diplomová práce katedry systematické zoologie PŘF UK, Praha.
- Whitman F.N. (1924): Nesting habits of the Long-eared owl, Auk., 41: 479 – 480.

- Wijnandts, H. (1984). Ecological energetics of the Long-eared Owl (*Asio otus*). *Ardea* 72:1-92.
- Zvářal K. (2006): Hnízda kalouse ušatého (*Asio otus*) na zemi – výhody a rizika. *Zprávy MOS* 64: 144– 170.

Příloha 1 – Lokality s výskytem kalouse ušatého z území Prahy v letech 2024-2025 (dle záznamů v e-BIRD a AVIF) - může sloužit jako inspirace kam na lokalitu zajít

LOKALITA	ROK	KATEGORIE HNÍZDĚNÍ	POZNÁMKA	ODKAZ
Horní Počernice	2024	C12	Žadonění mláďat	https://cso.cz/15413868
Úvaly	2024	A2	Zpěv	https://ebird.org/checklist/S84284038#list
Úvaly	2024	C12	Žadonění mláďat	https://ebird.org/checklist/S188963630#list
U Tůně	2024	A2	hlas	https://ebird.org/checklist/S206180133#list
Mezi Humny 3	2024	A2	Zpěv	https://ebird.org/checklist/S206180133#list
Janovská ul.	2024	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S170576886#list
Květnová 66	2024	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S179954897#list
Obora Hvězda	2024	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S179748825#list
Praha – Bubeneč	2024	C12	Žadonění mláďat	2x stejné pozorování https://cso.cz/15317809
Praha - Radlice, Dívčí Hrad	2024	C12	Žadonění mláďat	https://cso.cz/15457822
Uhřetěves -zahrada	2024	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S184628509#list
Praha -areál letiště	2024	C16	Hnízdo s mláďaty	https://cso.cz/15291105
Praha -areál letiště	2024	C16	Hnízdo s mláďaty	https://cso.cz/15155233
Praha Čakovice	2024	C12	Žadonění mláďat	https://cso.cz/15412929

LOKALITA	ROK	KATEGORIE HNÍZDĚNÍ	POZNÁMKA	ODKAZ
Praha Strašnice - Vackov	2024	C12	Žadonění mláďat; 2x stejné pozorování	https://cso.cz/15364617
Praha - Holešovice	2024	C12	Žadonění mláďat	https://cso.cz/15202578
Praha – Stromovka	2024	C12	Žadonění mláďat	https://cso.cz/15344711
Praha – Záběhllice	2024	C12	Žadonění mláďat	https://cso.cz/15389276
Praha -Horoměřice, Lysolaje	2024	C12	rodina	https://cso.cz/15417217
Dolní Počernice, hřbitov	2025	C12	Žadonění mláďat	https://ebird.org/checklist/S252574064#list
Milíčovský les a rybníky	2025	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S249767003#list
Horní Měcholupy – val u nákl. nádraží	2025	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S255803494#list
Novomeského ul.	2025	C12	Žadonění mláďat	https://ebird.org/checklist/S253519960#list
Českobrodská 998	2025	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S261985927#list
Úvaly	2025	C12	Žadonění mláďat	https://ebird.org/checklist/S266651828#list
Meandry Rokytky, Běchovice	2025	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S232216063#list
PP Lítožnice	2025	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S239200956#list
RN Slatina	2025	A2	Zpěv	https://ebird.org/checklist/S238158504#list
U Tůně	2025	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S244510290#list

LOKALITA	ROK	KATEGORIE HNÍZDĚNÍ	POZNÁMKA	ODKAZ
Washingtonova 23	2025	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S242125608#list
Petřínské sady	2025	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S239958975#list
Svídnická 506	2025	C12	Žadonění mláďat	https://ebird.org/checklist/S267662438#list
Tvrdeho ul.	2025	A1	Druh v hn. prostředí	https://ebird.org/checklist/S241196462#list
Stodůlky	2025	C12	Žadonění mláďat	https://cso.cz/15935796
Praha -areál letiště	2025	C16	Hnízdo s mláďaty	https://cso.cz/13944994
Praha - sídliště Dědina	2025	A2	Zpěv	https://cso.cz/15650833
Praha – Běchovice	2025	A1	Druh v hn. prostředí	https://cso.cz/15927269
Praha - Sobín	2025	C12	Žadonění mláďat	https://cso.cz/15963255
Praha -Hlubočepy, v remízku	2025	A1	Druh v hn. prostředí, přelet	https://cso.cz/15973188

Příloha 2 - odeslání dat

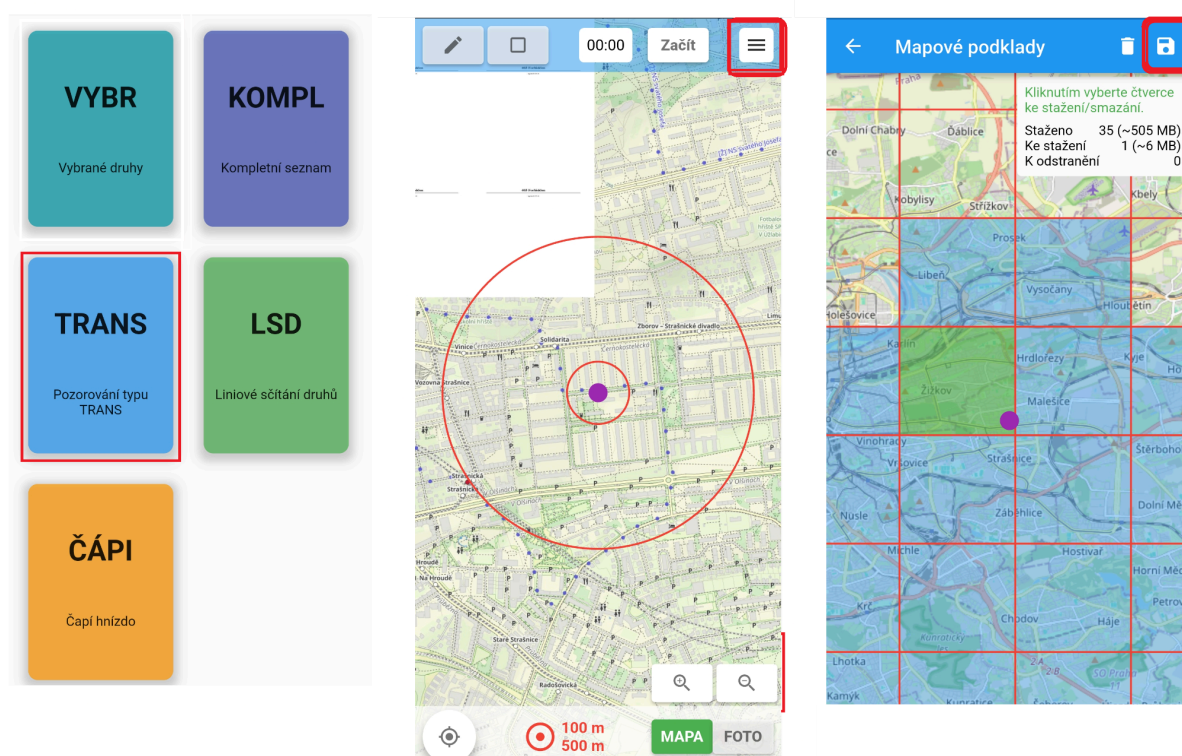
2a) Zápis do mobilní aplikace Avif (modul TRANS) přímo v terénu a odeslání dat

Mobilní aplikace Avif je k dispozici jak pro Android, tak pro iPhone. Pokud máte aplikaci nainstalovanou již delší dobu, nejprve ji prosím aktualizujte – současná verze je 2.4.0

Z každé vycházky zadáváme samostatné pozorování (tedy pokud jeden den objevíme pískající mláďata a druhý den za světla dohledáme hnízdo, zadáme 2 vycházky). Povinné údaje jsou na doprovodných obrázcích zvýrazněny červeně, volitelně lze samozřejmě doplnit další okolnosti, případně sčítat kompletní seznam.

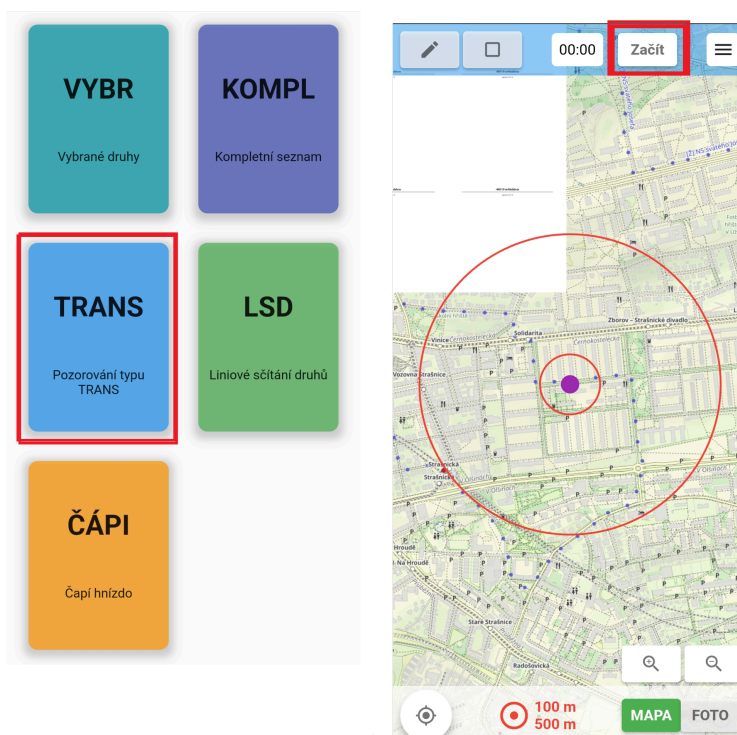
Krok 1 - příprava před terénem, stažení mapových podkladů

Připojíme se k internetu. V aplikaci Avif otevřeme modul TRANS, klikneme na menu (3 vodorovné čáry) v pravém horním rohu a zvolíme “mapové podklady”. Kliknutím na příslušné čtverce na mapě označíme všechny, které chceme stáhnout a uložíme výběr kliknutím na ikonu diskety v pravém horním rohu. Potvrdíme, že opravdu data chceme stáhnout (“Ok”) a počkáme, až aplikace vše stáhne. Tím je příprava hotová, během samotného použití v terénu můžeme být offline. Mapy je potřeba stáhnout i v případě, že v terénu budeme online.

Krok 2 - začátek vycházky

Ujistíme se, že máme v telefonu zapnutou GPS. Na úvodní obrazovce Avifu zvolíme možnost "TRANS" a spolu se začátkem vycházky zapneme "Začít", tím se automaticky uloží čas začátku sčítání.

Krok 3 - zápis pozitivního nálezu

V případě nálezu kalousů přidáme druh kliknutím do mapy na přesné místo výskytu a zadáme další podrobnosti:

- druh - kalous ušatý
- viděný nebo slyšený - možnost "zpěv" volíme pouze v případě houkání samce v době jarního toku; pokud jste kalouse jak viděli, tak slyšeli, uveďte způsob prvního kontaktu a podrobnosti popište do poznámky k pozorování
- chování a počet
 - teritoriální = teritoriální chování jedince ("zpěv", páření nebo tok, včetně tleskání křídly pod tělem v letu); jako počet se v tomto případě bere vždy 1 ve smyslu 1 pár; o jaké přesně projevy šlo a zda jste našli celý pár nebo jen 1 kalouse uveďte do poznámky k pozorování
 - rodinka = počet členů rodinky, zda šlo pouze o mláďata nebo mláďata včetně dospěléce uveďte do poznámky k pozorování, do poznámky též patří informace, zda šlo o mladé na hnízdě nebo mimo něj
 - hnízdo = počet obsazených hnízd, u kalouse tedy typicky 1; počet v tomto případě udává počet hnízd, nikoliv jedinců; zda šlo o hnízdo se sedící samicí nebo i s mláďaty

uveďte do poznámky k pozorování; využijeme mj. pro pískání mláďat z hnízda, do kterého nevidíme; pokud do hnízda vidíme natolik dobře, že jsme schopni určit počet mláďat, je lepší zadat jako "rodinka" (tedy včetně počtu jedinců) s příslušnou poznámkou

- ostatní = záznam kalouse bez jakékoliv vazby na tok nebo hnízdění, např. při lovu potravy; pouze v tomto případě je možno zadat "přelet", což je přelet vysoko nad lokalitou určený pro jedince, kteří nemají k místu vztah (rozhodně se tedy o přelet nejedná při zásunbních letech); využijeme i pro záznam pobytových stop - vizte níže

Potažením obrazovky doleva nebo kliknutím na šipku v pravém horním rohu vyplníme poznámky k pozorování

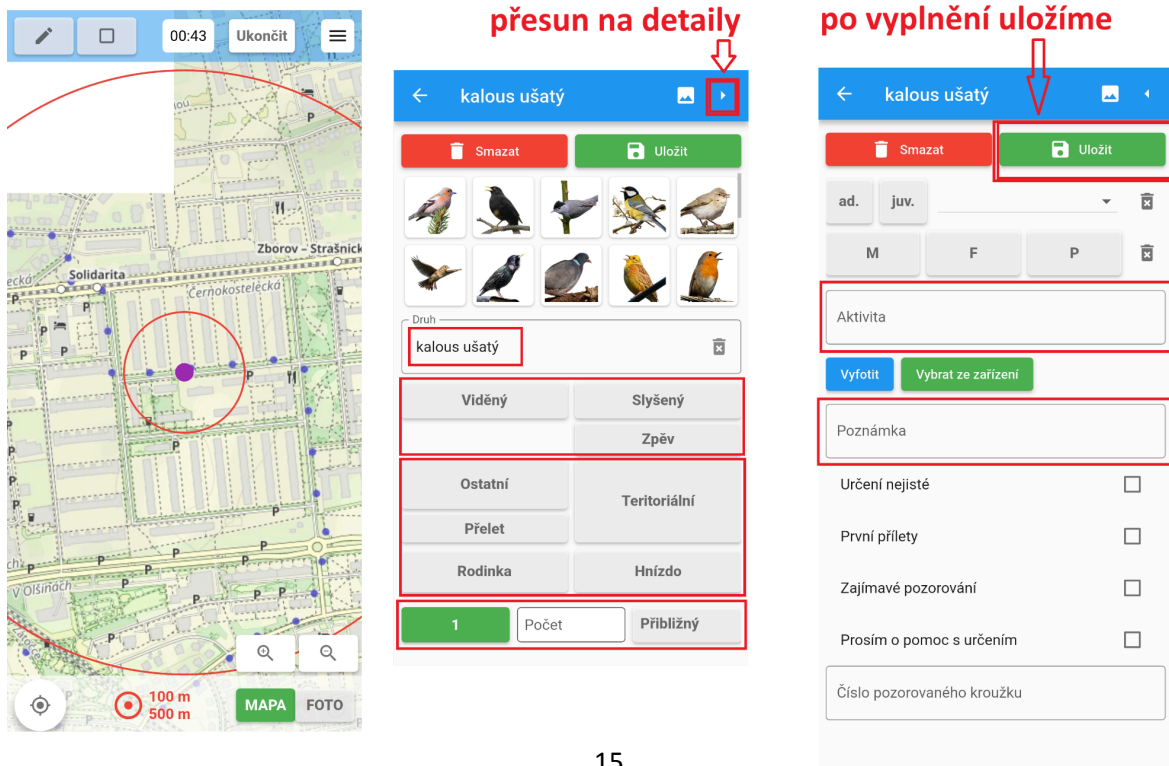
- pole aktivita - dle charakteru pozorování - viz v textu výše
- poznámka - pro vše, co se nevešlo do kolonek
- volitelně věk, pohlaví/pár, foto, ...

Zeleným tlačítkem vpravo nahoře záznam uložíme.

V případě nálezu pouze pobytových stop vyplníme jako kombinaci

- bod v mapě = místo nálezu pobytových stop
- druh = kalous ušatý
- viděný
- chování = ostatní
- počet = 1
- pole aktivita (poznámky k pozorování) = stopa
- poznámka (poznámky k pozorování) = popis stopy (trus, vývržky, ...)

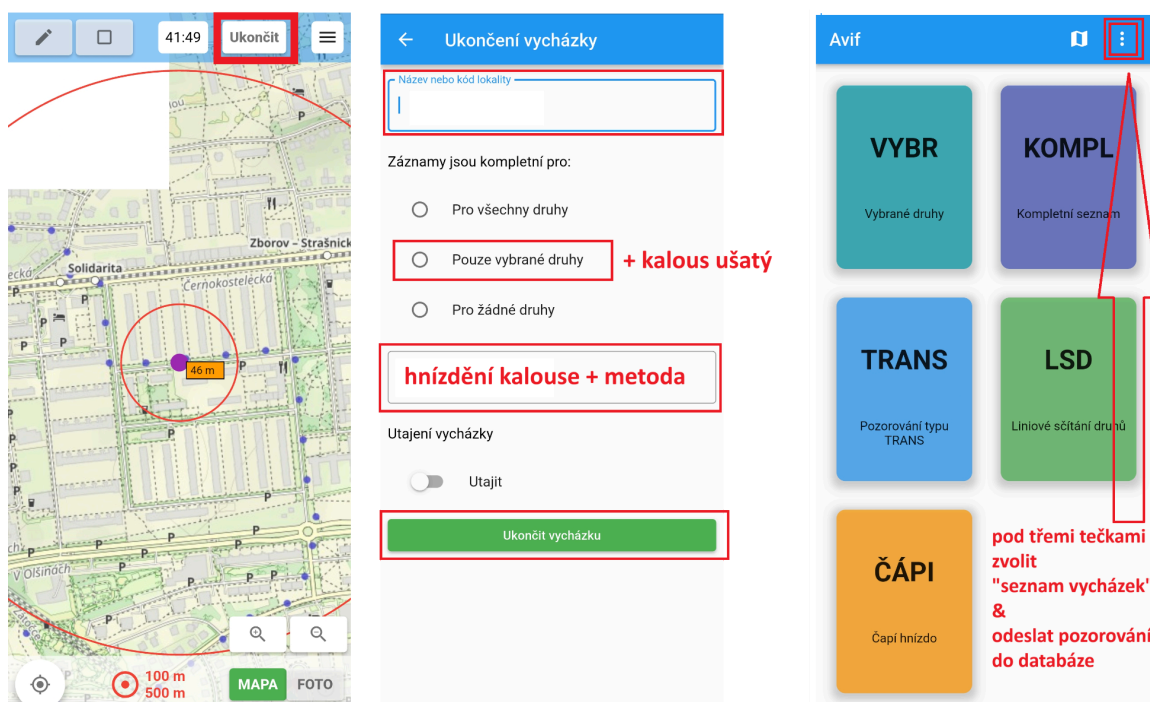
Volitelně během vycházky zapisujeme též další druhy.

Krok 4 - konec vycházky

V momentě, kdy končíme vycházku (tím se zaznamená přesný čas), zvolíme "Ukončit" a přejdeme na doplnění údajů k celé vycházce. Zadáme následující:

- název nebo kód lokality - výběr pojmenování je na nás
- záznamy jsou kompletní pro - "Pouze vybrané druhy" a vybereme možnost "kalous ušatý"
 - případně přidáme další druhy, pro které jsme provedli kompletní záznam
 - pokud jsme prováděli kompletní seznam všech druhů, uvedeme ten
- poznámky k vycházce - sem prosím napište jednak heslo **hnízdění kalouse**, druhak jakou metodou jste mapovali, tedy **náslech houkání**, **nález hnízdiště** nebo **pískání mláďat**
 - pokud jste nevyplnili další detaily přímo u konkrétního pozorování, napište je prosím sem
 - náslech houkání - s detailem, zda šlo jen o houkání, nebo (také) o vizuální pozorování samce popř. samice
 - nález hnízdiště - s detailem, zda šlo o pozorování samce na hnízdním deništi nebo (také) o zjištění samice sedící na hnízdě
 - pískání mláďat – s detailem, zda šlo o místo, odkud se mladí kalousi ozývali, nebo – pokud se zadařilo – přímo umístění dohledaného hnízda s mláďaty
- volbou "Ukončit vycházku" uložíte celou vycházku

Krok 5 - odeslání dat z telefonu do databáze (až budeme opět u internetu)

Dle nastavení aplikace ve Vašem telefonu se vycházky buď odesílají ručně nebo automaticky. Volbou "trojtečky" se lze dostat na "seznam vycházek", kde uvidíte, zda je vycházka již odeslaná. Pokud by nebyla, lze ji na stránce "seznam vycházek" volbou tlačítka "odeslat vše" odeslat

Zápis negativních pozorování

Rovněž v případě negativního nálezu lze modul TRANS bez problémů použít. V takovém případě v kroku 2 nebudeme zadávat žádný bod (žádné pozorování kalouse) a krok 4 vyplníme stejně jako je popsáno výše. Díky kombinaci "nebyl zadán bod pro kalouse" a "záznamy jsou kompletní pro druh kalous ušatý" při vyhodnocování snadno zjistíme, že se jednalo o negativní pozorování. Aby bylo negativní pozorování smysluplné, je potřeba na lokalitě hledáním kalousů strávit alespoň 30 minut (čas mezi Začít a Ukončit)

2a) Odeslání dat na počítači

Využijte prosím pouze v nezbytných případech, preferujeme záznamy přes mobilní aplikaci v modulu TRANS.

Na stránce <https://avif.birds.cz/> zvolíme v hlavní liště možnost "vložit", pokud nejsme ještě přihlášení ke svému účtu, přihlásíme se.

Z každé vycházky zadáváme samostatné pozorování. Povinné údaje jsou na doprovodných obrázcích zvýrazněny červeně, volitelně lze samozřejmě doplnit další okolnosti, případně sčítat kompletní seznam.

V kroku 1 - zadáme následující údaje:

- datum
- Čas pozorování od - do (min. 30 minut)
- vpravo od mapy zvolíme možnost "BOD" (v případě, že jsme se během vycházky prakticky nepohybovali) nebo "LINIE" (pokud jsme procházeli nějakou trasou)), poté zadáme souřadnice pozorování kliknutím do mapy; tím se automaticky vyplní i pole Obec (část obce)
- poznámku k vycházce - sem prosím napište jednak heslo **hnízdění kalouse**, druhá jakou metodou jste mapovali, tedy „**náslech houkání**“ - s detailem, zda šlo jen o náslech houkání, nebo (také) o vizuální pozorování samce popř. samice, nebo „**nález hnízdiště**“ - s detailem, zda šlo o pozorování samce na hnízdním deništi nebo (také) o zjištění samice sedící na hnízdě, nebo „**pískání mláďat**“ – s detailem, zda šlo o místo, odkud se mladí kalousi ozývali, nebo – pokud se zadařilo – přímo umístění dohledaného hnízda s mláďaty.
- volbou tlačítka "zadat částečný seznam" přejdeme do kroku 2.

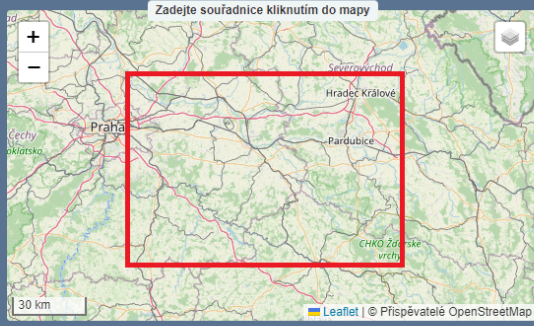
Zadání nové vycházky

ZAHODIT VYCHÁZKU

1 Informace o vycházce

Datum * **DNES** **VČERA**

Zadejte souřadnice kliknutím do mapy

 OBLAST **BOD** **LINIE**

Název lokality

Obec (část obce) *

 Poznámka k lokalitě

Zem. šířka * Zem. délka *

Pozorovatelé

Alena Skálová Utajit

Celk. počet pozorovatelů Utajit jména všech pozorovatelů

 hnízdění kalouse + zvolená metoda

ZADAT ČÁSTEČNÝ SEZNAM **ZADAT KOMPLETNÍ SEZNAM**

 přesun do kroku č2

V kroku 2 - nejprve přidáme druh "kalous ušatý", poté u něj vyplníme

- počet
 - buď 0 exemplářů pro případ, že jsme žádné jedince nezjistili, nebo našli pouze pobytové stopy (jejich nález upřesníme do poznámky)
 - nebo zaznamenaný počet
 - Pokud jste kalouse pouze slyšeli, ale nejste si jisti počtem – např. pískání mláďat – můžete vložit „min. 1“
- věk - dospělí nebo mláďata, pro negativní záznam nevyplněno
- pole aktivita - dle charakteru pozorování – viz výše
- přesný bod v mapě ("ikona GPS")
- poznámku k pozorování - pro vše, co se nevešlo do kolonek

Pokud pozorujeme zároveň dospělé jedince i mláďata, lze rozepsat do dvou řádků, tedy 2x zadat druh "kalous ušatý", jednou jako počty dospělých, podruhé počty mláďat.

Volbou "pokračovat" přejdeme do kroku 3.

2 Pozorování ZOBRAZIT MAPU

Druh CS | EN | LA Počet ? Pohlaví ? Věk ? Aktivita ? Pozn. Foto GPS Akce

Druh: kalous ušatý Počet: Pohlaví: Věk: Aktivita: Pozn.: Foto: GPS: Akce:

Přidejte pozorovaný druh

Druh:

Celkem pozorování: 1 Unikátních druhů: 1

ZPĚT POKRAČOVAT

V kroku 3 - zkontrolujeme dříve zadané údaje a odešleme pozorování do databáze.

3 Odeslání pozorování

Před odesláním zkontrolujte údaje o vycházce a pozorováních, případně se ve formuláři vratte a upravte je.

Vložení dat a fotografií do této databáze souhlasíte s jejich vytěžováním nebo zůžitkováním Českou společností ornitologickou v souladu s § 3 odst. 9 stanov ČSO podle [Zásad nakládání s daty ČSO](#). Tím nejsou dotčena práva vyplývající z předpisů o ochraně práv duševního vlastnictví.

ZPĚT ODESLAT VYCHÁZKU DO DATABÁZE